

NWO

Geesteswetenschappen

juli 2014

INTERVIEW KENNISBENUTTING IN DE GEESTESWETENSCHAPPEN

The Landscape of Affordances: Situating the Embodied Mind van Erik Rietveld

Filosoof Erik Rietveld (UvA) ontwikkelt een filosofisch kader voor cognitief wetenschappelijk onderzoek naar intuïtieve expertise, toegespitst op architectuur en psychiatrie.

Waarover gaat dit project?

'Het fascineert me dat we zonder nadenken alledaagse handelingen verrichten die mede worden bepaald door specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld in verkeerssituaties. Maar ook handelingen van experts als artsen en architecten worden ingegeven door concrete omstandigheden. Met dit onderzoek wil ik aantonen dat dit "bekwaam handelen" door verworven vaardigheden veelal even intuïtief verloopt als alledaagse handelingen en dat omgevingsfactoren sterker onze handelingsvaardigheid beïnvloeden dan de filosofie en cognitiewetenschap onderkennen.'

Waarom is dit relevant voor andere vakgebieden?

'Dit onderzoek vergroot ons inzicht in vaardig omgaan met situaties. Eén deelproject bestudeert Deep Brain Stimulation bij psychiatrische patiënten. Hun omgevingservaring kan bij een geslaagde behandeling sterk veranderen. Via patiënten-interviews onderzoeken we die omgevingsinvloed op vaardig handelen. Dankzij die input kan mijn conceptuele kader bijdragen aan effectievere behandeling, omdat psychiaters hun patiënten bijvoorbeeld betere vragen kunnen stellen. Een ander deelproject in een architectenstudio bestudeert via participerende observatie de interactie tussen architecten en hun omgeving tijdens de ontwerpfase. Dit om te zien hoe vaardig handelen van experts in de praktijk werkt.'

Hoe vond je aansluiting bij die vakgebieden?

'Ik zocht en vond excellente onderzoekspartners dicht bij huis. Psycholoog Nico Frijda zat in mijn promotiecommissie. Psychiater Damiaan Denys houdt zich binnen de UvA met hetzelfde onderzoekszwaartepunt bezig als ik. Met mijn broer, architect Ronald Rietveld, ontwierp ik voor de Architectuur Biënnale van Venetië 2010 de installatie Vacant NL, een plei-dooi voor tijdelijke benutting van duizenden leegstaande

publieke gebouwen voor innovatie. Mijn VENI-project bracht dat gebruikspotentieel in kaart in de *Dutch Atlas of Vacancy*. Dat leidde tot het nieuwe specialisme *Vacancy Studies* en een boek. Ook heb ik een workshop gegeven over ontwerp van publieke ruimtes aan studenten van de Rietveld Academie en het Sandberg Instituut. Vacant NL staat nu op de Kennis- en Innovatie Agenda van de topsector Creatieve Industrie. Een en ander leert ons meer over hoe architecten maatschappelijke problemen kunnen helpen oplossen.'

Wat brengt kennisbenutting jou als wetenschapper?

'Heel veel. Groot voordeel is de snelle, goede feedback van experts op mijn filosofisch kader. Dat levert andere input dan uitsluitend publiceren in tijdschriften voor vakgenoten. Ik zie die feedback ook als een *reality check* op mijn filosofische ideeën.'

Tips aan collega-onderzoekers?

'Houd je ogen en oren open, dan zie je veel meer mogelijkheden voor samenwerking met andere faculteiten en werelden. Het is goed dat kennisbenutting is opgenomen in de Vernieuwingsimpulsaanvraag. Je wordt gedwongen om meer om je heen te kijken. Start vanuit gedeelde fascinaties en selecteer je partners zorgvuldig. Ik begin meestal klein en dicht bij huis, gewoon met mensen met wie het klikt en die ergens heel goed in zijn.'

Website:

Onderzoek: <http://erikrietveld.wordpress.com/about-2/>
RAAAF (Rietveld Architecture-Art-Affordances): www.raaaf.nl